

Ο Ν Ο Υ Μ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται ήμα
δείξη πώς δά φοβάται την
ειρήνη—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΟΝΙΑ Σ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 12 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 339

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ. 'Αλ. Φωτιάδης—'Ανοιχτά μυ-
στικά.
- ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. 'Η κούλια τάχροπταμου
(τέλος).
- » » Σοσιαλισμός και γλώσσα.
- Σ. ΣΚΙΠΗΣ. 'Από τον 'Αλή-τη» σκίτσα.
- ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ. Τό γέρι της Μοίρας.
- ΤΟΥΡΚΟΜΕΡΙΤΗΣ. Σερι και Σύνταγμα.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Παλαμάς, Μέλιω, Μελικέρτης.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ

Η μερίδα του ρωμέικου έθνους, που έχει αγ-
καλιάσει τη δημοτική γλώσσα κι αγωνίζεται για
το μόρφωμά της και την επικράτησή της, είχε ως
το στερνό την πίστη πως μόνο αίτιο της στασιμό-
τητας της ρωμέικης ζωής είναι η ψεύτικη γλώσσα,
η καθαρεύουσα που εμποδίζει τόσο στο σχολικό έσο
και σε όλα κερη την κοινωνική ζωή τη φυσική ανά-
πτυξη του πνεύματος. Πρώτος ο συγγραφέας του
«Κοινωνικού μας ζητήματος» διατύπωσε τη γνώμη
πως η ψεύτικη γλώσσα δεν είναι το καθαυτό αίτιο
της στασιμότητας, μα κι αυτή ένα απ' τα φαινό-
μενα της στασιμότητας, δεν είναι η άφορη της
συγχυσμένης ψυχολογίας της ρωμέικης κοινωνίας,
μα μόνο «ένα σύμπτωμα, ένα μέρος ολόκληρου ιστο-
ρικού οικοδομήματος, που είναι η κεντρική αίτια
και πηγή του κακού.» "Όσο τούτο στέκει στεριά,
είπε, κ' η καθαρεύουσα θα βασιλεύη: ο αγώνας των
δημοτικιστών θα μένη μάταιος σχεδόν όσο χτυπάει
μόνο το σύμπτωμα και δε γυρίζει το πελέκι του
κατά την κεντρική αίτια. Η κυριαρχούσα τάξη,
που διάλεξαν οι δημοτικιστές για έδαφος της προ-
παγάντας τους, δεν έχει κανένα συμφέρο κι όρεξη
νάκουση τη φωνή τους, γιατί η άμάθεια, όπου βα-
σταίει το λαό η καθαρεύουσα, της δίνει την περι-
σταση να τον εκμεταλλεύεται ανετότερα, να τον κυ-
ριαρχή με λιγότερο κόπο. Φυσικοί σύμμαχοι των
δημοτικιστών δεν είναι οι ανώτερες τάξεις της κοι-
νωνίας, αλλά οι κατώτερες, εκείνες που πράματις
υποφέρουν από την άμάθεια και που θα είναι έτοι-
μες να επαναστατήσουν εναντίο της κυριαρχούσας
τάξης και να γυρέψουν καλλιτέρεψη των όρων της
ζωής τους. Έτσι το γλωσσικό μας ζήτημα από
γραμματικό κ' αίσθητικό και το πολύ εκπαιδευτικό
γίνεται πλατύτερα πολιτικοκοινωνικό ζήτημα κ' η

λύση του δένεται σφιχτότερα με την ανάπτυξη και
την ύπαρξη όλης της ρωμέικης κοινωνίας. Κχι με
το πνεύμα αυτό κάλεσε ο συγγραφέας του «Κοινωνι-
κού μας ζητήματος» τους δημοτικιστές, να ζωντα-
νότερα στοιχεία του έθνους που είναι, να φύσουν την
ουτοπιστική ως τα τώρα ταχτική τους και να κατε-
θούν σ' έδαφικότερο κοινωνικό αγώνα, να αναλάβουν
τη ριζική αναμόρφωση της ρωμέικης κοινωνίας. Γι-
νεσε δημοκρατικότεροι, μάς φώναξε, ενδιαφερθήτε
για τον κατώτερο λαό, σπουδάστε τις ανάγκες του,
κατεθήτε σ' αυτόν να τον ξυπνήσετε, να τον ανα-
πτύξετε, να τον διοργανώσετε και τότε θα επι-
βληθή αναγκαστικά το μεταχείρισμα της ζωντανής
γλώσσας και τότε αντί να κοροϊδέεστε και να κυ-
νηγίστε απ' την κυρίαρχη τάξη, καθώς σήμερα,
θα επιβληθήτε σ' αυτή, σέροντας πίσω σας όλα κερη
κοινωνικές τάξεις, θα γένετε ισχυρή δύναμη κοι-
νωνική και θα μπορήτε να χετε έπιρροή στο έπίσημο
καθεστώς.

Αυτά ο Σκληρός. Και τότες ένα μέρος απ'
τους δημοτικιστές, που μέσα τους δε νίκησαν τη
λογική τα άστικά ψυχόρημα, γύρισε την προσηγή
του στον κατώτερο λαό κ' ένα πνεύμα δημοκρατι-
κότερο άρχισε να φυσάει στις τάξεις μας, ταιριαστό
κίελα με το πνεύμα του άρχηγού της γλωσσικής
επανάστασης, που η φωνή του πολλές φορές προτί-
τερα αντίλαλησε κηρύχτρα της ελευτερίας και της
κοινωνικής δικαιοσύνης σ' αυτές τις στήλες.

Πόσο σωστός και φωτινός ήταν ο γνωρισμός που
έκαμε ο Σκληρός του γλωσσικού ζητήματος μας δεν
άργησε να πιστοποιηθή απ' την πείρα. Δεν πέρασαν
πολλοί μήνες και το πρώτο ρωμέικο φύλλο, που
βγήκε να υπερασπιστή τα έργατικά δικαιώματα
στον τόπο μας, ο «Έργάτης» του Βόλου, παρου-
σιαστηκε γραμμένο στη δημοτική. Κ' ήταν φυσικό
'Η δημοτική είναι η μόνη γλώσσα που καταλαβαί-
νει ο έργατικός λαός. Οι δημοτικιστές, όσοι δηλ.
απ' αυτούς μπόρεσαν να πνίξουν μέσα τους τα ψευ-
τοαριστοκρατικά ιδανικά, έτρεξαν να βοηθήσουν την
έφημερίδα αυτή, όπως μπορούσε καθένας τους. Σε
λίγο, άμα κηρύχτηκε στην Τουρκιά το σύνταγμα,
νέο φύλλο σοσιαλιστικό στη Σμύρνη βγήκε καινούρια
απόδειξη της ιδέας πως γλωσσικό και κοινωνικό πρό-
βλημα είναι ένα και το ίδιο πράμα στο έθνος μας
και πως δημοτικιστικός κ' έργατικός αγώνας πηγά-
ζουν απ' την ίδια αίτια και θα ακολουθήσουν αναγκ-
αστικά τον ίδιο δρόμο.

Ο Στέφανος Ραμάς στην πολεμική που έκαμε
εναντίο της ιδέας αυτής του συγγραφέα του «Κοι-
νωνικού μας ζητήματος» πάσκιος να ποδείξη το αντί-

θετο κ' ήθε στο συμπέρασμα πως μπορεί κανένας
νάει δημοτικιστής και να μην είναι σύνωρα και σο-
σιαλιστής. Ποιός είπε το εναντίο; Με τη διαφορά
πως μεταθέτει το ζήτημα από κει που το έβαλε ο
Σκληρός και το γυρίζει στην ουτοπιστική ταχτική
που ακολουθήσε ως τα τώρα. Ο συγγραφέας του
«Κοινωνικού μας ζητήματος» είπε και τότες πως η
δημοτική γλώσσα μπορεί να γίνη το φυσικό όργανο
μόνο των λαϊκών τάξεων και μόνο ως τέτιο όργανο
κοινωνικό αγώνα μπορεί να επιβληθή μια μέρα στην
κοινωνία όλα κερη με τη νίκη των τάξεων που θα
την κάμουν όργανο τους. Η κυριαρχούσα σήμερα
τάξη δεν έχει ανάγκη να την κάμη δική της όρ-
γανο, δεν έχει το συμφέρο να άεχχυδαίστη. Πώς
ο άστός, που θα τύχη να νάνει δημοτικιστής, θα προ-
τιμήσει να μένη η βασιλεία της καθαρεύουσας παρά
να νικήσει η δημοτική, αν πρόκειται να νικήσει
τούτη με το πέσιμο της άστικής κυριαρχίας, είναι
βέβαια κατις αυτόνοόμενο στην άστική ψυχολο-
γία και που η ντόμπα όμολογία τ' ό Ραμάς το δεί-
χνει πως φανάρι. Μα ο Σκληρός δεν άποταθηκε
στούς δημοτικιστές τους συντηρητικούς, τους αντι-
δραστικούς αδιάφορα από ποιούς λόγους, μα στούς
δημοτικιστές, που όντας ίκανοί να νιώσουν την αλή-
θεια του γνωρισμού που έκαμε στο ζήτημα μας,
είναι σύνωρα κι άξιοι ανάπαλλαχτούν από μερικίς
μπουρζουαδικές έξεις και προλήψεις, σ' εκείνους δηλ.
που θα μπορούσαν να νικήσουν τάστικά ψυχόρημά
τους και να πάψουν να νάνει ατάσυνείδητα θύματα του
συντηρητικού πνεύματος της φυλής μας, σ' εκεί-
νους που, όπως το αίσθημά τους είτε η σκέψη τους
άδηγησε να νιώσουν πως η πρόοδο του ρωμέικου
έθνους είναι στην επικράτηση της δημοτικής γλώσ-
σας, έτσι η ίδια πνευματική ή ψυχική τους δύναμη
μπορεί να τους κάμη να αναγνωρίσουν πως κ' η κοι-
νωνική πρόοδο του έθνους δεν είναι στο γύρισμα σε
περασμένα και υπερέχημένα καθεστώς, μα στο φυ-
σικό ξετύλιμα της σημερινής κοινωνίας σε νέα μορφή
κι όργανωμα, ανάλογα με τις τάσεις που όδηγάν
στην πρόοδο και τις κοινωνίες των άλλων έθνών.
'Ο δημοτικιστής λοιπόν, που θα κάμη το γνωρισμό
αυτό στην κοινωνία, θαγκαλιάσει τον κοινωνικό ά-
γώνα με διπλό σκοπό με τη λαχτάρα της κοινο-
νικής προόδου και με τη λαχτάρα της νίκης της δη-
μοτικής γλώσσας. Κι άποτάθηκε ο συγγραφέας του
«Κοινωνικού ζητήματος» κατά πρώτο λόγο
στούς δημοτικιστές με την πεποίθηση πως αυτοί
που στάθηκαν άξιοι να λευτερωθούν από μια πρό-
ληψη είναι άξιοίτεροι από κάθε άλλον να παλλαχτούν
κι απ' άλλες, να τινάξουν εύκολότερα το βάρος της